

**НОРМАЛІЗАЦІЯ ГІГІЄНИЧНИХ УМОВ УТРИМАННЯ ХУДОБИ –
РЕЗЕРВ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ПРОДУКТИВНОСТІ**

*А.В. Орлова, В.М. Ясько, Ю.С. Сочесло
Одеський державний аграрний університет*

Проаналізовано раціональність використання виробничих площ приміщень для худоби та умов утримання. Встановлено, що до невикористаних ресурсів господарств належить недостатня завантаженість основних будівельних приміщень ферм.

Ключові слова: *худоба, утримання, ресурси.*

Вступ. При організації ведення скотарства в господарствах важливим є раціональне використання основних фондів господарства: в спеціально запроектованих та побудованих, для певних тварин, приміщеннях ферм кожне скотомісце повинно бути зайнято. Тобто, кожне скотомісце повинно приносити дохід [2]. Тому тільки при умовах виконання низки технологічних процесів, передбачених “Відомчими нормами технологічного проектування” (ВНТП) [3].

При повному заповненню тваринницьких приміщень забезпечується нормовані температурно – вологісні параметри мікроклімату для тварин. Нераціональне використання площі приміщень через недостатнє їх заповнення спостерігається в більшості господарств Одеської області у зв'язку зі скороченням поголів'я тварин [1].

Мета роботи була проведення санітарно-гігієнічних досліджень умов вирощування молодняка великої рогатої худоби в господарствах Одеської області.

Матеріали та методи досліджень. Поголів'я великої рогатої худоби молочною напрямку продуктивності в господарствах Одеської області. Для визначення не використаних резервів підвищення ефективності виробництва галузі були проведені дослідження та їх аналіз використання виробничих площ приміщень для великої рогатої худоби та умов їх утримання за загально прийнятими методами [1].

Результати досліджень. Відомо, що при повному заповненню тваринницьких приміщень забезпечується раціональне використання його площі, а через виділення біологічного тепла та вологи тваринами підтримується температурно-вологісний режим приміщення; це позитивно впливає на здоров'я та продуктивність всіх груп тварин.

В таблиці 1 приведені показники нормованої та фактичної площі на одну голову для телят та молодняка. Виходячи з даних таблиці можна заключити, що площі приміщень господарства використовуються не в повну міру. Починаючи з віку 20 днів і до 18 місяців площа підлоги на 1 голову перевищує нормативи, до 83,3% (вік телят до 20 днів) і на 40% для телят у віці від 3 до 6 місяців. Перевищення нормативних показників площі на 1 голову слід розглядати як невикористаний резерв господарства.

Площа та розмір технологічних елементів приміщення

Найменування елементу приміщення, його призначення	Гранична кількість поголів'я на 1 елемент приміщення, голів		Площа на 1 гол, м ²	
	норма	Фактично	норма	фактично
Клітка для телят від 21 днів до 3-х місячного віку	20	15	1,2	2,2
Секції для:				
Телят від 3 до 6 місячного віку	20	12-15	1,5	2,1
Молодняка від 6-8 до 12 місячного віку	100-50	50	2,5-1,8	До 3
Молодняка від 12-18 місячного віку	100-50	60	3-2	До 3

В таблиці 2 приведена площа вигульно-кормових майданчиків на фермі господарства. Дані таблиці вказують на те, що фактична площа майданчиків на одну голову в господарстві більше нормованої для корів на 30%, для телят старше 3 - х місячного віку - на 50%, що вказує на резерви в господарстві для збільшення поголів'я тварин.

Таблиця 2

Площа вигульно-кормових майданчиків у господарствах

Групи тварин	Площі вигульно-кормових майданчиків на 1 гол. без твердого покриття, м ²	
	Норми	фактично
Корови та нетелі до отелення на молочних фермах	20	26
Молодняк різного віку і нетелі до 6-7 місячної тільності	10-15	21
Молодняк та доросла худоба на відгодівлі	20-25	30
Телята старше 3-місячного віку	8	12

Для створення оптимальних умов утримання тварин, що передбачені у ВНТП, важливим є використання підстилочного матеріалу, особливо в зимовий та перехідні періоди року. Слід зазначити, що приміщення для телят не обігріваються.

В таблиці 3 приведені показники нормованої та фактичної кількості підстилки в господарстві для телят та молодняку.

Таблиця 3

Показники нормованої та фактичної кількості підстилки для телят та молодняку на фермі господарств

Вид підстилки	Спосіб утримання	Первісний шар підстилки, см		Кількість підстилки, кг/добу					
				Телята				Молодняк	
		В індивідуальних клітках		В групових клітках		Норма		Факт	
		Норма	Факт	Норма	Факт				
Солома	Безприв'язний	30,0	15-20	1,5	1,0	1,5	0,8-0,9	3,0	1,3-2,0

Аналіз таблиці 3 свідчить, що в господарствах кількість підстилки, що використовується при утриманні телят профілакторного періоду, до 6-ти місячного віку та молодняка до 18-ти місячного віку (тобто до періоду першого осіменіння) знижено, відповідно до гігієнічних нормативів; це може бути зв'язано з тим, що в господарстві наприкінці зими солому використовують для годівлі корів та зі скороченням площі земель господарства під зернові, віддаючи перевагу технічним культурам, в тому числі рапсу, соняшнику .

В господарствах частіше після 6 - ти місяців телят утримують в групових клітках, на дерев'яній підлозі, з використанням підстилки; після 12 міс. молодняк утримується на глибокій підстилці. Групи тварин формують відповідно до технологічних та гігієнічних вимог - 50 голів; різниця за живою масою не перевищує 10 - 15 кг, а за віком - 15 днів. Останні дані відповідають Відомчим нормам технологічного проектування [3].

Нами були проведені дослідження динаміки живої маси молодняка в господарствах області, починаючи від народження, в три, шість, дев'ять, дванадцять та вісімнадцять місяців. Одержані середні дані динаміки живої маси молодняка великої рогатої худоби, в умовах ферм господарства, приведені в таблиці 4.

Таблиця 4

Динаміка живої маси телиць від народження до 18-ти місячного віку (кг)

Вік, міс	Кількість тварин	$X \pm S_x$	Стандарт по Породі, кг	Lim
При народженні	20	28,15±2,6	27-29	27-30
3	19	93,0±6,01	-	89-96
6	19	164±10,11	160	160-168
12	19	257±46,30	265	236-277
18	19	348±16,11	350	336-361

З таблиці 4 видно, що при народженні жива маса телят дорівнює 28,15±0,6 кг. Така маса характерна для української молочної породи; вона одержала досить широке розповсюдження в Одеській області. До тримісячного віку, з 20 телят падіж становив одне теля, що пов'язано з захворюваннями на бронхопневмонію і диспепсію. Слід звернути увагу на постійне відставання живої маси телят в період спостереження: у 6-ти місячному віці різниця дорівнювала 6 кг. У 18-ти місячному віці жива маса склала 348±15,11 кг, що наближається до стандарту породи – 350 кг, проте відстає в середньому на 2 кг.

Висновки

До невикористаних ресурсів господарств належить недостатня завантаженість приміщень тваринницьких ферм: площа телятників на гол. молодняка від 3 - х до 18 - ти місячного віку збільшена відносно до ВНТП на 50 - 80%, вигульно - кормових майданчиків - на 40 - 50%. Корівники у більшості господарств заповнені на 50 – 83%.

Відсутність повного завантаження приміщень призводить не тільки до їх нераціонального використання, а й до несприятливого температурно-вологісного режиму в зоні знаходження тварин, особливо в саму холодну

розрахункову п'ятиденку зимового періоду, що негативно впливає на продуктивні показники тварин.

Забезпечення молодняка худоби необхідною кількістю підстилочного матеріалу відповідно до ВНТП (2005) може дати тваринам можливість підтримувати свій локальний мікроклімат і позитивно вплине на динаміку живої маси та рентабельність виробництва продукції.

Література

1. Гончаренко В. М. Посібник з гігієни тварин та елементів проектування тваринницьких приміщень /В. М. Гончаренко, А. В. Орлова, О. П. Решетніченко, Л. О. Тарасенко// - Одеса: ТОВ ВМВ, 2010.-208 с.
2. Практические советы для зимнего периода: семь шагов к оптимальному микроклимату // Современное с/х оборудование.- 2010. - №2.- С. 80-81.
3. ВНТП-АПК-01.05/Мінагрополітики України Скотарські підприємства (комплекси, ферми, малі ферми). Мінагрополітики України, К.: – 2005.- 96 с.

Орлова А.В. Ясько В.М. Сочесло Ю.С. Нормализация гигиенических условий содержания скота - резерв повышения ее производительности
Проанализована рациональность использования производственных площадей помещений для скота и условия содержания. Установлено, что к неиспользованным ресурсам хозяйств относится недостаточная загруженность основных помещений ферм.

Ключевые слова: скот, содержание, ресурсы

Orlova A.V., Yasko V.M., Socheslo T.O.

Normalization of hygienical conditions of cattle housing is the reserve of its production increase.

The rationality of the use of production area for cattle and their housing conditions has been analyzed. It has been concluded that the insufficient load production area of main farm buildings belongs to the unused farm resources.

Key words: cattle, content, resources